

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben:
Vidéken:
Egy hóra
Negyedévre

Felolvasó szerkesztő:
III. MÓRICZS PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Placz-utca 47. és 49. szám.

Becsületes emberekről.

Kétségen kívül nem tökkel ütött ember Eötvös Károly, mégis most az ostobaság bélyegét kell rásütöni, de nem az íróra, a humoros szónokra, a kiváló védőügyvédre, hanem a jóhiszemű politikusra. Ezen a téren különben Eötvös Károly soha számot tevő ember nem volt. A kis Lengyel Zoltán tündöklő csillag mellette a becsületes, igaz magyar következetességével.

De a politikában — hallom az ellenvetést — nincs következetesség. Bocsánat! ez a társaságtól függ mindig. A becsületes emberek társaságába befurakodhat a legnagyobb gazember is, de a becsületes embert a gazemberek társaságától visszatartja mindig a tisztességérzetből származó undor.

Olyan különleges tehetség, mint Eötvös Károly, tulteheti magát minden, de már például Lengyel Zoltán nem teheti, pedig ő is tehetséges ember. De hát mit tehet arról Lengyel Zoltán, hogy ő következetes, őszinte embernek született, aki nemcsak a kép-

viselőház üléstermében, hanem a folyosón is gaz magyarnak tartja Tisza Istvánt, Khuen-Héderváry Károlyt, Fejérváry Gézárt és a többi gyászmagyart?

Ellenben a farkas és róka hájjal megkent Eötvös Károly a képviselőház nyílt ülésén legazemberezi őket ugyan, de a folyosón már kedélyesen szóba áll velök és a humor köntösébe burkolja a bocsánatkérést, mikor mondja: *Ne haragudj kegyelmes uram, de pártállásomnál fogva el kellett mondanom mindazt, amit mondtam.* Persze a kegyelmes urak mosolyognak, ha kesernyésen is — és Eötvös Károly kedves emberök marad. Bezzeg Lengyel Zoltán a képviselőház üléstermében, a folyosón is ugyanazon véleményét hirdeti. Neki gazember a gazember kint is, bent is.

Most, amikor történelmi pillanatok él a nemzet, csak sajnálkozni lehet azon, hogy ezt a kétségtelenül nagyesszű embert bizalomlevélhez juttatta Nagy körös városa, holott neki most semmi helye nincs a képviselőházban, még kevésbé a vezérő bizottságban, a

mely hovatova ugyanazon szerepet fogja betölteni, mint 1848-ban a honvédelmi bizottmány,

Az országnak most nem ravaszkodó, egyezkedő és minden helyzethez alkalmazkodó emberekre, hanem a megalkuvást nem tűrő, egyenes jellemű Lengyel Zoltánokra van szüksége. Ezt észre kellene venni magának Eötvös Károlynak is, aki a legokosabban tenné, ha csendesesen félrevonulna. (Aminthogy fenyegetődött is vele! Szerk.) A törvényalkotásoknál, a nemzet sorsának komoly eldöntésénél az ő humorára és seregbontó kétszínűségére szükség nincsen.

Talpig férfiakra van szüksége most a hazának, nem az Abbázia-kávéház kerekasztalának kofalkodó, locsogó csibukhőseire. A humorra nincs szükség az akasztófa alatt. Ha majd Eötvös Károlyt akasztják, ám élcelődjön ott is, de ne élcelődjön akkor, amikor az egész nemzet alatta áll. A komoly politikában nincs helye se humornak, se arulásnak. *Vagy meghal valaki az elveiert, vagy*

Falusi zsidók.

X.

Szemérmertes Lánberger

Szemérmertes Lánberger (Wienberger, másként Kobász is) korcsmát tart fent. Szőrös képéből hegyes szeme, hegyes orra, csucsborszerű szájja nyomulnak elő. Szikár zsidó. Érdeklődik a hitközség minden ügyéről. Rabbiként jártas a talmud tévelygős eszmehalmazáiban. Előimádkozóként is szerepel. Héberül, zagyvalékos zsidó németiséggel szivesebben beszél, mint magyarul, melyet csak az üzleti szükséghez képest beszél. Kevélytartású, mert férfinak született. Míg az utcán asszonyiállattal találkozik, sürtü szempilláját megbotránkoztatott sülyesztő hegyes nézésű szemére; bár félre néz, bár megvetése jelétül gyakran még ki is köp az asszonyi állat felé (az ő szemében minden zsidónő: asszonyi állat), azért nálánál senki sem figyeli meg élesebben a nőket. Még a fehér orczára pittyentett széplőcske sem kerül el sunyitva lesekedő tekintetét.

Jaj, annak a zsidólánynak, a kit szemérmertes Lánberger valami ritusba ükőző

botlásán kapott . . . Ha danolt a lány szombat délután; ha az ablakot nem jól függönyözték el és a lány ifjúkedvében fiatal emberekkel tánczolt . . . Szemérmertes Lánberger füláncos nyelvvel még a zsinagóga pitvarában is ócsárolja az ilyen „rosz zsidó” lányt; sőt képes volna még a pártját is lebeszélni, ha a házasságnál nem inkább a pénzzelteli iszákot néznék és keresnék a falusi zsidó gavallérok, mint a jó hirt.

— Kontyosnő! Szemérmertes Lánberger ilyen szóval kicsinyli le a lányokat; mert az asszonyi állatoknak olyan lekicsinyelője ő, ha bárhol két zsidó nővel szemközt találkozik és azok nem térnek ki előle, inkább meg áll, inkább vár, mint sem közibők menván, kaftánja az asszonyi állatokhoz dörzsölődjön. Az a zsidó ő, ki: midőn mádi kóserbortól derülvén: a lakodalomban a nyírott fejű szép menyasszonnyal, a szomorodott, halavány Reginával járja a menyasszonytánczot, hogy sem magát fertőztesse, azt a tipegős, topogós, lábamelgetős, kaftánlebegtetős zsidó tánczot marokba szoritott zsebkendővégről lejtí a halavány asszonyi állattal.

Ilyen zsidó Lánberger . . . A szomszéd telekig huzódó kertje végében gyümölcsfái is ékeskednek neki. Különösen hamvas, magvaváló szilvát termő fájára büszke és feltökény szemérmertes Lánberger. Két szeménél jobban ügyel annak a gyümölcsöire . . . Mégis elnézte, midőn azt egyszer egy ravasz asszonyi állat dözsmálta. Ez az asszonyi állat éppen a Lánberger szemérmertességére és nőgyűlöletére építette tervét.

Ugyanis Lánberger szomszédágában lakott egy vidámkedvű, szökehajfűrtű zsidólány, aki felsőkabát nélkül, meztelenkaros ingvallban, meztelen nyakkal állott a szilvafa alá a hamvas szilvát szemelgetni . . .

Lánbergernek a szobaablakból menten szemébe tűnt a szilvázó nő. Mint dühös róka rohant ki; de minél inkább közeledett a meztelenkaru szilvázó nőhöz, annál inkább lassult a lépte; majd látván a leplezetlen női karokat, nyakat (mert hát-tal állott feleje a ravasz kás nő!) lángvörös arcczal fordult sarkon és szónélkül szaladt szobájába szemérmertes Lánberger, a ki bibliai bűnök tartotta volna a

Lithion tartalmu!

Gyógyviz és üdítő ital. Szénsavdus.
Könnyen emészthető!!

A singléri

Szultán-forrás

Lithion tartalmu!

húgyoldó és húgyhajtó
hatásu!

Szakorvosok, előkelő betegek által, vesebajoknál, húgyhólyag-bántalmaknál, emésztési és légzési szervek hurutainál páratlan sikerrel alkalmazzák, illetve használják. Magyarország legjobb gyógy- és élvezeti vizeinek egyike. **A SZULTÁN-forrás kútközelisége: Holénia Béla Eperjes.** — Kapható **Kontsek Géza** urnál Debreczenben.

érvényesíti azokat. De aki ide-oda kapkod, az nem politikus, hanem csepürágó vagy legrosszabb esetben humorista.

Az idők is, az emberek is változtak, csak Eötvös Károly maradt a régi. Nem akarja látni, hogy most becsületes emberekből alakult a többség, amelyet nem lehet se humorral, se fenyegetésekkel lekapni a lábáról. Az ő nagy tehetsége is porszem azoknak a becsületes elhatározásához képest!

Ezek az emberek törnek, de nem hajolnak. Ezek az adott szót komolyan veszik, nem úgy, mint Eötvös Károly, a ki bántó ellentétje ma a magyar nemzet törekvéseinek.

Az a hír járja, hogy lemond a mandátumáról. Helyes. Ebben a fonak állapotban ez az egyetlen helyes és józan lépés. Csak rajta. Hadd jöjjenek a tehetséges Eötvös Károlyok helyett az engesztelhetetlen, becsületes Lengyel Zoltánok. A nemzetnek most reájok van szüksége.

Rostkowitz Arthur.

Vége lesz-e a sztrájkknak?

— Ujabb kísérlet az egyezkedésre. —

Idestova három hónapja tart már az építő munkások bérharcza és a közeledésre nem mutat semmi jel, pedig óriási helyre hozhatatlan károkat szenvedett mindkét érdekelt fél. A bérharcz elmérgesítéséhez nagyban hozzájárultak a főkapitány intézkedései is.

Az építővállalkozók nem is akarnak kísérletezni Vég Gyula rendőrfőkapitányval, hanem Tóth István építőmester és társai egyenesen a város fejéhez, Kovács Józsefhez fordultak, hogy ejtsen módot rá, hogy a munkásokkal kiegyezkedhessenek. A beadvány a következőképp hangzik:

„Azon jóindulatú érdeklődés, melyet Nagyságod részéről minden a város lakosainak jólétét érdeklő ügyben tapasztalni szerencsénk volt: bátorit fel bennünket arra, hogy nagyságos Polgármester urhoz forduljunk azon kérelmünkkel, sziveskednék hivatali tekintélyének latbavetésével kísérletet

meztelen karu idegen nőt, még hozzá „kontyos” zsidó nőt megközelíteni; inkább veszni engedte feltett, kedves gyümölcsét is... Csak odabent dohogott a mai asszonyi állapotok szemérmelensége ellen; bár Sziszákné, a barnapiros arcú parasztasszony, a ki italért gyakran szokott szemérmes Lánberger belső kamarájába buzát, gabonát, kukoriczát lopvást szállítani, nyíltan fecse-
részi:

— Enyje, enyje ez a Lánberger ténsur, hogy a kamarában voltunk, nem megint körülcsipkedett... No, de kapott is tőlem! mutatja és jelentősegesen emelint izmos tenyerét a rumszerető paraszti asszony.

Hanem azért szemérmes Lánberger máj napig zsebkendővégről tánczoltatja ama menyasszonyoknak nevezett szomoru, halavány arcú, tövig nyírott haju ifju asszonyi-
állatokat... És sűrű szempilláját megbotránkozottan súlyoszi hegyesnézésü szemére, midőn felekezetebeli nővel, különösen ha kontyosnővel találkozik.

Ifjabb Mórícz Pál.

tenni arra nézve, hogy azon áldatlan harc, mely hetek óta télenségre karnoztatja ugy a helybeli építő- és kőműves mestereket, mint az építő munkások és azokkal rokon foglalkozású napszámosok és a fuvarosok százaait valahára véget érjen. Hogy a munkaadóknak a bérharczban elfoglalt álláspontja megvilágítható és eljárásuk tárgyilagosan megítélhető legyen: szükségesnek véljük ezen bérmozgalomnak egyes mozzanatait nagyságod előtt feltárni. A munkás szervezeteknek az utóbbi években, főképp a múlt évben sajnosan tapasztalt tulkapásai közös védekezésre kényszerítették a munkaadókat, úgy nálunk, mint a fővárosban s az ország összes nagyobb városaiban. A munkaadóknak ezen szövetezése kizárólag védjelleget volt. Védekeztek azon türethetetlen állapot ellen, hogy a munkások egyes befejezéshez közeledő és sürgős természetű építkezését bojkottáljanak, s a munka sietős voltát felhasználva, magasabb bért csikarjanak ki a munkaadótól, holott ugyanazon bért más munkálatoknál békén dolgoztak tovább; védekeztek a munkás szervezeteknek azon hatalmi törekvése ellen, melylyel azok, az ugynevezett „bizalmi férfi” rendszer útján, a munkaadók legtermészetesebb és törvényesebb intézkedései jogát megcsorbitani s hivatovább megsemmisíteni igyekeztek. A munkaadók nem éltek vissza azon fegyverrel, melyet szervezkedésük, összetartásuk kezükbe adott; nem kívánták a szervezkedésükben felismert erőt a munkások elnyomására, a munkabérek leszorítására felhasználni.

Midőn a múlt év őszén a munkásmozgalmak munkázarat kimondására kényszerítették a munkaadókat, s midőn a munkások 6 heti meddő küzdelem után kénytelenek voltak feladni a harcot: a munkaadók nemcsak hogy nem éltek vissza a rájuk nézve kedvezőbben alakult helyzettel, hanem humanus munkarendnek életbeültetésével igyekeztek ugy a munkások, mint a munkaadók kölcsönös érdekeit megvédeni, sőt ez év tavaszán, az ezen munkarendben 32 fillérben megállapított minimális órabért saját jószántokból minden kényszer nélkül 36 fillérre emelték, daczára annak, hogy számos nagyobb vállalataik, melyek meg a múlt évben kezdettek meg, a 32 fillér órabér alapján lettek számíva és felvállalva. A munkaadók ezen önkéntes béremeléssel jogosan remélhették, hogy ez évi építési idényt békességben, szorgalmas munkával fogják eltölthetni. Sajnos azonban, az ellenkezőről kellett meggyőződniök. Hónapokon keresztül hallgatagon türték, hogy a kőműves munkák eddig még soha nem tapasztalt lassúsággal végeztenek, nemcsak szórványosan egyes munkálatoknál, hanem tervszerűen az összes folyó építkezéseknél; adatokkal, számításokkal tudják igazolni, hogy munkásaik átlag felényi munkát végeztek ugyanazon idő alatt, mint a megelőző években. S midőn mindezek fejében még újabb bérfelemelést követeltek, munkásaik, lehetett-e azt egyenes tönkremenésük veszedelme nélkül teljesíteniök?

Nem akarnak a munkaadók elzárkózni a munkások sorsának javításától, ha azt saját létfeltételük veszélyeztetése nélkül tehetik. Nem zárkóznak el, hogy jövőre vállalandó munkálataiknál, hol a béremelést ők is számításba vehetik, magasabb bért fizessenek munkásaiknak, de csak a tényleg teljesített munka után s annak keilő biztosítása mellett, hogy ha már ők kötelezik magukat minimális munkabér fizetésére, kötelezzék magukat a munkások is egy minimális munka teljesítésére. Ennek csak egyetlen, teljesen biztos és egyszerű megoldási módja van: az accord munkák visszaállítására. A munkaadó mindig a teljesítendő munka tömegének kiszámításával köbméterenként, illetve négy-

szögmetereként vállálja fel az építkezéseket; mi sem volna természetesebb, minthogy ő is köbméterenként, illetve négy-
szögmetereként fizesse a munkásai által teljesített munkát. Mert így, míg egyfelől biztosítékot nyer arra nézve, hogy csak a tényleg teljesített munkákat fizeti meg s számításai reális alapon nyugosznak: másfelől alkalmas nyújt az igyekvő szorgalmas munkásoknak arra, hogy szorgalmasabb és ügyesebb munkájokkal megfelelő, s a rendesnél sokkal magasabb napibért érdemljenek ki. Ha a munkaadók az accord munkák újra életbeültetésével biztosítékot nyernének arra nézve, hogy az általuk fizetett munkabér ellenértékét a tényleg teljesített munkával megkapják: egyáltalán nem zárkóznak el attól, hogy a tényleg teljesített munkák bérét 30 esetleg 40%-al megemeljék s ezzel kézzelfogható bizonyítékát adják annak, hogy a munkások sorsának tőlük kitelhető javítását szívükön viselik s a munkásoknak a minimális órabér megemelését célzó mozgalmaknak nem kapzsiságból és szűkkeblésé-
ből állanak ellent, hanem — mivel a legkézzelfoghatóbb szomoru bizonyítékaik vannak arra nézve, hogy az eddig fizetett munkabér ellenértékét sem kapják meg a tervszerűen meglasztott munkával s így egész existenciájukat gyökerében látják megtámadva s végveszéllyel fenyegetve.

Jól ismerik a munkaadók azon okokat, melyek a munkásoknál az accord munkák iránti ellenszenvet — utóbbi időben pedig a munkánál tapasztalt tervszerű lassúságot előidézték. Közkezen forognak azon socialis röpiratok, melyek a munkást arra oktatják, ki, hogy lehető legtöbb munkást kell kenyérkeresethez juttatni s ezt úgy lehet legkönnyebben elérni, ha egyfelől a napi munkaidő kevésbitésével, másfelől a munka tervszerű lassításával oda kényszerítik a munkaadót, hogy ugyanazon munka elvégzésére kétszer annyi munkást legyen kénytelen alkalmazni, mint azelőtt, anélkül azonban, hogy a munkabér a megkevesbitett munka arányában kisebbbitetnek, ellenkezőleg az még emeltessék. Felesleges talán bizonyítani, hogy ezen téves eszmék az egyes iparágaknak teljes tönkretetésére s az általános gazdasági elzűlésre vezetnének.

Ezekben kívántuk röviden vázolni helyzetünket s ugy a polgármester ur, mint az ügyünk iránt érdeklődő nagy közönség előtt nyugodt lelkiismerettel mondhatjuk, hogy mi sem e mostani áldatlan harcznak előidézői, sem pedig a békés kibontakozásnak megátaló nem vagyunk; de megátaló az az, akik a békés munkásokat lelkiismeretlenül belevitték a harcza s most tekintélyüket s positiójukat féltik attól, hogy — mint a múlt év őszén — most ismét eredmény nélkül lesznek kénytelenek feladni mind e két félre nézve súlyos áldozatokkal járó harcot.

Ismételten kérjük Nagyságos Polgármester urat, kegyeskedjék kísérletet tenni arra nézve, hogy pártatlan állásának s hivatali tekintélyének latbavetésével az áldatlan harcot megszüntesse s mindenk felett pedig — a polgárok legszentebb jogának — az egyéni szabadságnak megvédésére — a dolgozni akaró békés munkásoknak a durva erőszaktól való megoltalmazására összes hivatali hatalmát érvényesítse.

Mint értesülünk, Kovács József polgármester engedett a felkérésnek és ma délelőtt 9 órára 15 munkást hívott meg a városháza tanácstermében tartandó egyezkedési tárgyalásra. Hogy közbelépésének lesz-e eredménye, az természetesen a jövő litka; annyit azonban már most jelezhetünk a munkaszüntető munkások köréből vett értesülés nyomán, hogy az ugynevezett „accord munkába (melyet annakidején éppen Tóth István építőmesterrel egyetértőleg szüntettek be) nem mennek bele, mert az nem az össz munkásságra, hanem csak egyesek érde-

kére kedvező és kielégítő. Másrészt a szerkesztőségünkben megjelent kőműves munkások Szabó Péter és Esternek is köszönetet mondanak az ügy iránti érdeklődéséért; de elkésztettek mondják jóindulatú tanácsait.

Külföldi telephon hírek.

Bécs, július 18.

Pénz kell a muszkának.

(London.) Pétervárról jelentik a Standard-nak: Az orosz miniszterek most azon fáradoznak, hogy honnan teremtsék elő a szükséges pénzt az esetleges hadikárpótlásra és a bajóhad újjászervezésére. Angol és német pénzsindikátusok ajánlottak erre az ügyre, de nem lehetetlen, hogy az orosz kormány francia kapacitásokkal fog érintkezni.

Meddő békekisérletek.

(Berlin.) A Fioznak jelentik Washingtonból: A béke létrejövetelebe vetett remény nagyon megrendült, sőt azzal a lehetőséggel is számoltak, hogy a béketárgyalás eredménytelenül fog véget érni. Ennek főokát abban látják, hogy a japán béketárgyalók rendkívül korlátolt felhatalmazással vannak ellátva és kormányuk többi közt megtagadta nekik, hogy egyetlen orosz részről tett ellenjavaslatra se reflektáljanak és csakis az ő követelésekre támaszkodjanak. Hir szerint a japánok erősen készülnek Vladivosztk ellen s minden előkészületet megtettek, hogy Linevicset megverjék.

A japánok békefeltételei.

(Frankfurt.) A japán békefeltételekről a Frankf. Ztg.-nak a következőket jelentik: A japán békefeltételek közül tulajdonképpen csak kettő fog nagyobb nehézségeket okozni. Ezek a feltételek Japánnak aggodalmain alapulnak, hogy Oroszország ereje a békekötés után újra meggyarapodhatnék s igyekezni fog, hogy újra megvesse lábát Mandzsúorszámban. Ezért követeli Japán hogy Oroszország ne építsen második sinpárt a szibériai vasuton és hogy a Csendes tengeren ne tartson hadi flottát. Nem képzelheti, hogy Witte ezen feltételeket elfogadja.

Küzdelem az orosz alkotmányért.

(London) A holnap Dolgosurd herceg palotájában összeülő zemsztvo kongresszushoz Moszkvában nagy reményeket fűznek, noha a kormány a kongresszust megakadályozni. A szemsztovok 172, az autonóm törvényhatóságok 112 tagot küldenek erre a kongresszusra. A kongresszus végrehajtó-bizottsága már naponként ülészik a Colinin palotában, nem törődve a kormány tilalmával. A kongresszus először a kétségbeesett szélső helyzetet, a Buligin reformjavaslatát fogja tárgyalni. Trepov néhány nap előtt megparancsolta, hogy a kongresszus 300 tagját tartóztassák le, de Roztov főkormányzó megtagadta ennek végrehajtását.

Vármegyénk és vidéke.

Póttartalékosok behívása. Hajdu vármegye területéről mintegy 200 póttartalékosot hívtak be 21 napig tartó gyakorlatra, amely augusztus 22-én kezdődik és szeptember 12-én végződik. A megyei hatóság elrendelte a behívók kézbesítését, mert a megye határozata erre nem vonatkozott.

Ha a szerelem véget ér. Nagyon szerelmes lehetett Gál Róza balmazújvárosi leányzó Szabados Gergelybe, akinek tavaly tavasszal odaadta két gyűrűjét. De nem hiába mondja a nóta, hogy mindenféle szerelemnek vége szakott lenni, így esett ez meg Szabados Gergelyvel is. Gál Róza azonban nem az aféle érzékeny teremtmények közül való és nem ugrott a kutba, hanem visszakövetelte a két gyűrűjét a hűtlentől. A legény vissza is adta, de csak az egyiket. A csatlódott leányzó most ikkasztásért jelentette a legényt. Manapság ilyesmik történnek a falun.

Gyujtogató kis flu. Homonnai András egyeki gazda 7 éves fia a kerítés tövében tüzet rakott, amelytől a kerítés, majd a ház gyuladt ki és égett le. A kár 600 korona.

Sertésvész. Hajduböszörményben ismét kiütött a sertésvész. Az egész határ zár alatt van.

Vesztett kutyák kilrtása. Mikepércsen Strasser Jánosné kutyája megveszett és egész sereg kutyát összemart, mielőtt azonban lebunkózhattak volna, elmenekült a szomszéd határba. A hatóság a megmárt kutyákat kiirtotta és 40 napos szigorú ebzárlatot rendelt el.

Gyujtogatások Biharon. Bihari tudósítónk jelenti, hogy ott vakmerő gyujtogatók rettegetik a lakosság nyugalmát. Vasárnap hirtelen lángborult és leégett Darabant Ferencz háza. Oltás közben a ház eresében egy kanócot találtak, a miből biztosan lehet következtetni, hogy a tüzet gyujtogatás idézte elő. Ugyancsak Biharon leégett tegnap Lindenfeld Dezső három nagy kazal szénája, a melynek 1000 korona volt az értéke s nem sokkal ezután Négyes Istvánnak három kazal buzája, a melynek szintén 1000 korona értéke volt. A gyujtogatás bihari munkások bosszúja. Azért gyujtották fel a kazalokat, mert Négyes István idegen munkásokat szerződtetett aratni.

A letiltott Wesselényi-szobor.

(Botrány egy színház rendezése körül.)

Kolozsvárról egy olyan különös esetről értesülünk, amely megérdemli, hogy a nyilvánosság ítélőszéke elé kerüljön.

Az új nemzeti színház előcsarnokában ugyanis több apró szobrot állítanak fel, azon férfiak szobrát, akik a magyar színművészet körül érdemeket szereztek. Tervbe volt véve, hogy az első magyar színjátszó társaság megalapítójának, akinek ugyszólván a kolozsvári Nemzeti Színház megalapítását köszönhetjük III. báró Wesselényi Miklósnak — a nagy Wesselényi édes atyjának — szobra is oda kerül, mert hiszen őt ugyszólván a magyar színművészet atyjának te-

kinthetjük, amint azt dr. Kardos Samu ismeretes művében is olvashatjuk.

A szobrot meg is rendelték már egyik fiatal szobrásznál, aki nagy szeretettel és ambícióval fogott hozzá megbízatása teljesítéséhez.

A szobrot azonban az építő-bizottság lerendelte és így a III-ik Wesselényi Miklós szobra nem kerül a színházba.

Az oka pedig ennek — hirszerint — közönséges intrika. Valakinek Kolozsvárott nem tetszik a Wesselényi név. Az a valaki pedig benn van az építő-bizottságban. S az a valaki vitte volna ki azt, hogy III. Wesselényi Miklós szobra ne hirdesse örök időkre a mostani Wesselényi Miklós — Kolozsvár II-ik kerületi képviselő — dédatyjának dicsőségét.

Ezért rendelték le a szobrásznál a szobrot.

Most jelezzük, hogy itt egy olyan elítélendő közönséges cselekedetről van szó, a melyet méltóan jellemezni nem is lehet.

III. Wesselényi Miklós szobrának ott kell állania a kolozsvári Nemzeti Színházban, mint a magyar színművészet megteremtőjének. S elikkasztása semmiféle mesterkedéssel sem tűrhető el.

Városi közigazgatásunk.

Délelőtti hivataloskodás. A városházán próbakép megkezdődött a délelőtti hivataloskodás. Az új rend legelőször az adóhivatalban, azután a katonai ügyosztálynál lép életbe. A hivatalos óra 7-től 1-ig tart, de a halasztást nem tűrő ügyek intézésére délután is lesz a hivatalokban ügyelet.

Rendőri titoktartás.

— Vizsgálatot követelünk. —

Nem hagyjuk e dolgot elaludni, ha még úgy jajgat is bele a *Reggeli* laptárs. Az ő fájdalomával mi nem törődünk. Elvégre is a krajczáros laptárs nem a leg-hibásabb. A hirt megkapta és pedig a leg-illetékesebb helyről, mint értesülünk, magától Végh Gyula főkapitánytól, ő tehát nem oka e hivatali titok megsértésének, csupán abban hibázott, hogy a közügy és igazság ellenére a gyilkos érdekét segítette elő — *jóhiszeműleg*.

Más kibuvó itt nincs. Vagy a rossz akarat, vagy a tudatlanság. Ez utóbbi képez csak mentséget a D. R. U. számára. Igaz, hogy ez már hatalmas érv a védelemre, hiszen Göthe és Kardos Samu oly egyezően bizonyítják ezt. Vagy a gyilkost akarta figyelmeztetni a közelgő letartóztatás veszedelmére, vagy pedig nem tudta, hogy mit cselekszik. De ha „parva sapientia regniter mundus” — milyen kevés kell a — lapszerkesztéshez — ecce D. R. U. laptárs eseté.

Sokan azt képzeltek, hogy szörmentén bántunk a D. R. U. laptárs durva támadására adott válaszukkal. Ne gondolják. A giliszta és a boa constrictor is a kigyók családjához tartozik, lévén csuszó-mászó mind a kettő, mégis a boa constrictor féltelmes jószág, mert még az ökröt is elnyeli, míg a giliszta megelégteli a rothadó anyaggal is, s magasabb rendű lények életét még há-

borgatni sem képes. Hát ezért találtuk szükségesnek, hogy e durva és érdemetlen támadásra hasonló modorban válaszoljunk.

De most térjünk rá a dolog érdemére, amely szerint tökéletesen mindegy, hogy melyik ujság közölte a kérdéses hirt, bár azt hangsúlyoznunk kell, hogy a többi lap egyetlen sorral meg nem emlékezett róla, mintha csak sejtette volna, hogy ez nemcsak a közérdek ellen való, hanem *ujságírói lelkiismeretlenség is*.

Amint sejtettük, a hivatali titkot Végh Gyula főkapitány maga kottyantotta ki, újabb bizonyítékát szolgáltatván annak, hogy felelősségteljes állásának betöltésére alkalmatlan és képtelen tetteivel veszélyeztetni nemcsak a nyugdíjkapességét, ami egyébként a saját dolga, de veszélyeztetni a közbiztonsági szolgálatot is.

Kimérettel viseltetünk 36 évi szolgálatideje iránt, éppen ezért nem firtatnánk tovább a dolgot, de legyen ő is kiméletes a közügy iránt, amelynek szolgálatára mindenkép alkalmatlan — és menjen nyugdíjba a saját és a köz érdekében.

Mi az ujság ?

Orosz zsidók Budapesten. Ma reggel száztizenöt orosz zsidó érkezett Budapestre a keleti pályaudvaron Oroszországból. Pavlik rendőrfelügyelő azonban nem engedte őket a városban letelepedni és tovább utaztak Bécs felé.

Szélhámós odesszai menekült A napokban Budapesten egy fiatal ember állított be Farkas Géza gyümölcsárús Uj-utca 43. számú lakásába, ahol elmondotta, hogy odesszai menekült, nincs szállása, nyujtsanak neki menedéket. Farkas szállást adott az ifjunak, aki valóságos rémmeséket mondott el odesszai élményeiről. Reggel, amikor Farkas felébredt, észrevette, hogy az odesszai menekült eltűnt és magával vitte Farkas 400 korona készpénzét és 500 koronát érő ékszerét. A rendőrség nyomozza az odesszai szélhámóst.

Négy gyermekkel rukkolt be.

Szegény ember sorsa a kaszárnyában.

Erre a megható esetre is ellehet mondani, hogy szegény ember sorsát boldog Isten birja . . . Mert ha az emberek is tudnák, akkor Budapesten sem parancsolták volna be a kaszárnyába John Gyula tartalékos katonát; mert szegény földhözragadt magános ember John Gyula, akit a jó isten négy eleven, nagy étű gyermekkel ajándékozott meg. Ennek ellenében azonban elvette tőle a feleségét.

Maga vezette tehát a háztartást is, s úgy, a hogy rendben tartotta a familiáját.

De a napokban katonai bebívót kapott John Gyula; huszonnyolc napi fegyvergyakorlatra kell bevonulnia — azt parancsolta a behívó.

A szegény ember nem tudta, hogy mitévő legyen. Ha nem engedelmeskedik a behívásnak, előbb-utóbb becsukják; viszont ha elmegy: a gyerekek magukra maradnak és nem lesz senki, aki gondozza őket.

Hosszas fejtörés után végre arra határozta el magát, hogy **berukkol a gyerekeivel együtt**. A négy lurkó kisétében jelent meg tehát a leitmeritzi kaszárnyában.

— Mit akar ezekkel a gyermekekkel? — förmedt rá a kapitány.

John Hugó csöndesen elpanaszolta a baját — olyan megható igaz hangon, hogy a mord kapitánynak megesejt rajta a szive.

Mindenekelőtt egy-egy koronát nyomott a gyermekeknek markába és az után intézkedett, hogy a **napszámot azonnal szabadságolják**.

John Gyula tehát visszatérhet munkájához és nevelheti tovább kis növendékeit.

UJDONSÁGOK.

A munkás egyetértés határozata . . .

Tekintetes Szerkesztő ur!

Kérnénk ezen pár sorainkat a legközelebbi lapjában kitenni:

Mi debreczeni ács munkások folyó hó 18-án a következő határozatot hoztuk:

Mi debreczeni ács munkások az építőmunkás elvtársaink mellett a szolidaritást mindaddig fentartjuk, míg azok megegyezéshez nem jutnak; de azonban olyan mellékes munkákat, a mivel az ő ügyöknek sem nem ártunk, sem nem használunk, e mai naptól fogva elvállaljuk.

Debreczeni ács munkások.

Meghalt a „szőke“ miatt.

— Az öngyilkos gyerekember. —

Még az életbe alig lépett ki és már a halált kívánta. Az igazi szerelmet meg sem izlette és már csalódott. Még nem is élt és már eldobta magát az életet, amelynek értékét nem is ösmerte.

Fiatall volt és tapasztalatlan, belebolondult valami kávéhízi szőkébe, a kik hivatalból mosolyognak mindenkire, a ki a cukros-emelvény felé néz. A legtöbbjének van története, többnyire befejezett regények. Csalódásukban fásultak vagy pedig üzleti szellemtől elteltek. Jaj a szegény, tapasztalatlan ifjunak, a ki a horgára akadt.

Ilyen tapasztalatlan, bohó gyerek volt a 21 éves Hanke Zoltán bankgyakornok. Jó családból származott, szép jövő állt előtte — és egyetlen lövéssel megsemmisített mindent.

Keddre virradó éjszaka a „Magyar Király“ kávéházban mulatott. Pezsgőt ivott és huzatta a nótát. Ugy 2 óra tájban haza ment Szent Anna-utca 9. szám alatti lakására, levetkezett, lefeküdt az ágyba és mámoros fővel mellbe lötte magát. A lövés nem okozott rögtöni halált, hanem gyötrelmes kinszenvedést, mert a golyó a szivburkot is megsértette.

Hozzá tartozói a lövés zajára behrohantak és orvost hívtak, aki bekötözte a sebet és beszállította a kórházba. Az állapota oly súlyos volt, hogy ki sem lehetett hallgatni. A barátai azonban úgy mondják, hogy valami szőke (aligha nem festett haju) kaszárleány miatt lett öngyilkos.

Egész nap vergődött a szerencsétlen halálos s bével. Délután már be

állott az agónia és mint az esti órákban értesülünk, boldogtalan ifju reggelre kifog szenvedni.

Az a festett haju szőke lány pedig mosolyog tovább.

Petőfi-dalestély.

A „Petőfi-dalkör“ tegnap este tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy augusztus 2-dikán, a debreczeni csata 56 ik évfordulója napján, a főiskolai magyar irodalmi önképző társulat fenntartó bizottsága által rendezendő ünnepségekben közreműködése által résztvesz, a kollegium lépcsőházában levő Petőfi szobor előtt a *Talpra magyar* és Szerdahelyi K. *Apotheozisát* elénekli, a szobor talapzatára pedig július 31-dikének (Petőfi halálának, vagyis örökre eltűnése) emlékére koszorút helyez.

Az ünnepség, vagyis augusztus 2. estélyén a nagyerdői Vigadó nagytermében ünnepi dalestélyt rendez, melyre a napi társadalmakban résztvevett főiskolai ifjuságot, a dalartestvereket szívesen látott vendégeit fogadja, az öreg szabadságharcosokat, a 13 egyetruhus 48—49. évi agg honvédeket pedig ősi szokása szerint vacsorával is megvendégeli.

A rendezőbizottságot is megalakította a választmány, mely a programot és meghívókat a napokban állítja össze és nyomtatja ki 1000 példányban s azok augusztus 1-re mind expedálva lesznek.

Az ünnepi estélyre személyeskiat 2 korona, családjegynél 3 személyre 4 korona a belépti díj; a dalkör alapító és rendes tagjai ezen díjakrak felét fizetik. — Felülfizetéseket a ház alapja részére szívesen fogadjunk. — A zenekiseretet és a talp alá való muzsikát Magyarai testvérek hírneves zenekara szolgáltatja, a kredenczről, étekek és italokról Hermel József derék magyar vendéglős gondoskodik.

Szóval a magasztos ünneplésekkel és fárasztó menetekkel egybekapcsolt napi részvételek után jól fog esni egy kis pihenéses szórakozás úgy az öregeknek, mint a fiataloknak s hisszük, hogy a Petőfi dalkör leg-hívabb pártfogói, a szép debreczeni asszonyok és leányok előre is örömmel készülnek ez estélyre, mert jól tudják, hogy kitűnően fognak mulatni. — A dalkör felrisszített választmányja és a működő tagok — az agilis Borus Béla alelnök, Sinay Imre és ifj. Nagy Gáborral élükön előre is azzal fenyegetőnek, hogy egy a dalkör legszebb idejére emlékeztető estélyt varázsolunk elő — melynek az lesz a jelszava, hogy: „Soh'se halunk meg!“

— **Az oláhság terjeszkedése.** Az oláh eszmék terjesztését propagáló „Asociatiune“ köznevelődési egyesület úgy látszik eddigi eredményeivel nincs megelégedve egészen, mert az egyesület működését szélesebb alpra kívánván fektetni a fiókkörök szervezetét megnyitotta és új körzetek működését Erdély összes községeire kiterjesztette. Eredménye már van, amennyiben a tagok száma majdnem hatványozott arányban növekedett azóta. A vidéki szervezkedést a központi választmány kiküldött tagjai légtzik. — Lám a román köznevelődési egyesület mennyi ügyességgel teljesíti az egyesület hivatását, míg az Emke csöndes tétlenségben szunnyadoz tovább. Az erdélyi magyarság pedig vesz, pusztul.

— **A szerkesztőségéből.** Felelős szerkesztőnk Hajdunánásra távozott.

— **Vigyázzunk a csomagolásra.** Szalay Péter államtitkár a következő rendeletet tette közzé:

Ismételten előfordult, hogy friss húst, zsiradékokat, folyadékokat és

más csak bizonyos feltételek mellett szállítható tárgyakat tartalmazó csomagok a szabályok által külön előirt csomagolás elégtelen volta miatt megsérültek és ez által más velük együtt szállított csomagokban is kárt tettek. Ennek elejét veendő a postai üzleti szabályokat a megfelelő helyen a következő ponttal egészítettem ki: Ha folyadékot, zsiradékot, friss húst stb. tartalmazó küldemény, mely nem az előirt szabályok szerint van csomagolva és a körülmény hamis tartalomnyilvánítás vagy a külső burkolat egyébként kifogástalan volta miatt a feladásnál megállapítható nem volt, más küldeményekben, vagy a postabivataloknál azok szereiben, eszközeiben stb. kárt tesz, úgy az okozott csomag feladója felelős.

— **Eljegyzés.** Szele György, a szeretett debreczeni ref. lelkész családjában kedves eljegyzés történt. Uray Sándor volt püspöki káplán, az ev. ref. felsőbb leányiskola szép tehetségű hittanára eljegyezte Szele Vilmát.

— **A Debreczeni Munkás Dal-egylet** augusztus hó 6-án este Husz Lajos jeles karnagyának vezetésével hangversenyt tart az Arany Bika disztermében. Belépti-jegy személyenként 1 kor. 40 fillér. Előre váltott jegy 1 kor. 20 fillér. Jegyek előre válthatók Kurián Gyula órási üzletében Piacz utca, Nicht J. fűszerüzletében Mester-utca, Czilli Mihály szeszereskedésében Kossuth-utca, Báthori Sándor hentes üzletében Mester-utca, Falk és Társa kefési üzletében Széchényi utca és este a pénz-tárnál.

— **Kedves festmény.** Ujabb kedves, művészi becsü festmény került ki a mi jeles debreczeni festőművésznünk, Rajzó Miklós műterméből (Piacz-utca). Kaszanyitzky Endre nagykereskedő bájos két leánykájáról festett Rajzó Miklós valóban elragadó, kedves nagy olajfestményt; melyen a tavasz minden hangulata átömlik. A kedves és becses művészi kép Killer-butorgyáros üzletének áruablakában van kiállítva s néhány napig megtekinthető. Ajánljuk a mestert uri családaink figyelmébe.

— **Halálozások.** Koroknai Erzsébet ev. ref. 2 éves, Berta Mihály ev. ref. 78 éves, Rácz Lajos ev. ref. 64 éves, Jenői Béla ev. ref. 13 hónapos.

— **Huszárok lövőgyakorlata.** A debreczeni 7. huszárezred július 22-én harcszerű lövőgyakorlatot tart a hadházi ut mellett.

— **Birtokváltások.** Molnár Mihály veszi a debreczeni 3516. sz. tjkvben foglalt 555 négyszögöl újkerti szőlőt Harasnyai Sándorné Vass Margittól 2250 kor. — Özv. Bakóczy Andrásné Kozák Zsuzsanna veszi a debreczeni 1806. számú telekjegyzőkönyvben foglalt 898 négyszögöl újkerti szőlőt Molnár Jánosné és társaitól 2000 kor. — Turcsányi Gyulán Fecsu Mártha veszi a debreczeni 1129 sztkvben foglalt 537 négyszögöl új osztású földet Csoti János és társaitól 360 kor. — Szép József veszi a debreczeni 8109 sztkvben foglalt 5 hold 1202 négyszögöl ujosztású földet özv. Maiton Károlyné és társaitól 4600 kor. — Rácz Imre és neje Földi Mária veszik a debreczeni 8184 sztkvben 165½ négyszögöl új osztású földet Bojti Ferencz és neje Kardos Juliánától 529 korona 60 fillérért. —

Kuczik Mihályné Molnár Julianna veszi a debreczeni 6700 sz. tjkv. foglalt 120 négy szögöl homokkerti szőlőt Rónai Lászlótól 2000 kor. — Ahiri Lajos és neje Király Sára veszik a debreczeni 4238 sz. tjkv. ben foglalt 300 négyszögöl házhelyet Dr. Márton Kálmántól 600 kor. — Özv. Munkácsi Lajosné Liszkay Julianna veszi a debreczeni 7081 sz. tjkv. ben foglalt Méliusz-tér 15. sz. házat a debreczeni Mészáros társaságtól 3400 kor.

— **Felborult kocsi.** A kisvonat bugó mozdonya könnyen végzetessé válható szerencsétlenséget okozott kedden délután 4 órakor. A mozdony bugásától a Piacz-utcán, a megyeház előtt megijedt Kis Kálmán gazdasági intézeti gépész két lova és félreugrott, úgy hogy a kocsi rudja eltört. A két ló erre ágaskodni kezdett. A kocsis nem tudta őket megfékezni. A megbokrosodott lovak a kocsit felborították. A kocsin ült Kis Kálmánné 8 hónapos csecsemőjével és cselédjével. Csodálatoskép se anyának, se a gyermeknek baja nem történt, de a kis cseléd az arczán, a kocsis a karján súlyosan megsérült.

— **Osztálysorsjáték.** A tegnapi húzások a következő számokat buzták ki:
80 000 koronát nyert: 27665
10,000 koronát nyertek: 52369 53535 82978.
5000 koronát nyert: 82616.
2000 koronát nyertek: 8010 22274 39236 43572.
1000 koronát nyertek: 18091 21843 80837 67356 98966 109415.
500 koronát nyertek: 42 822 1672 5179 8587 9091 9964 10268 12268 12742 12884 15960 17510 18094 24495 25088 26220 28681 27613 30073 109128 30291 33122 34222 36728 37131 37344 39934 47144 49754 52879 54304 57472 58945 60547 62199 62253 63988 70087 75606 75951 78171 79292 80420 85002 93537 105096.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

— **20 korona jutalom** adatik még mult hó 30-án elveszett kisebb terméti foxterrier nőtény eb megtalálójának ismeretű jele: egész fehér, simaszőrű, farka és fülei nincsenek megvágva, jobb szembélyén nagyobb — a szem is bele esik — fekete folttal, a halfül szögletben kisebb fekete folttal.

x **Hazználja** a híres Hajdusági pedrót. Egy doboz 50 fillér. Kapható Gross Nagy Ferencz gyógyszerésznél Debreczen, Kossuth-utca Arany-egyszaru gyógyszerár.

Bali Mihály levele.

(Válasz a meghívóra)

Alig beszélnek most nagyobb érdeklődéssel Nagyváradon másról, mint Bali Mihály közeli szerepléséről, mikor a két halálraítelt cigány: Rostás János és Lakatos Máté kivégzését fogja végrehajtani. Egy nagyváradai polgár: Erdős Lajos levelet írt Bali Mihálynak, melyben az esetre, ha neki belépési engedélyt szerez az akasztáshoz, meghívja öt vendégéül a házához. A vendéglátó háztulajdonos levelére tegnap megjött Bali Mihály sajtókezelt irásával levelezőlapon a következő válasz:

Fadd, 1905. július 15.

Tekintetes Erdős urnak

Nagyvárad.

Van szerencsém tek. Erdős urnak tudomására adni, hogy levelét megkaptam,

melyből értettem a nagy szíveséget, melyért ezer köszönetem fejezem ki. Én ugyan a nagyváradai esetről nem tudok semmit, de ha a hivatalos kötelesség odaszólít, tek. Erdős urat megfogom látogatni, ha szívesen lát. Én nekem ugyan megszorulni szállás végett nem kell, mert a tek. törvényszéknek kötelessége helyet adni. Kolozsvárott sem úgy volt, mint annak a hire. Maradok tekintetességnek tisztelője

Bali Mihály, h. i. v. h.

Erdős Lajos most reméli, hogy a „halálos itéleti végrehajtó“, a kit különben nem ismer, vendége lesz a ezen a réven elírta azt a vágyát, hogy szemtanúja legyen a borzalmas látványnak.

A kettős akasztás napja még nem tudható, s így Bali Mihály sem kapott még értesítést. A mint a királyi kabinetirodából visszajön a kegyelem elutasítása s a kuria az iratokat leküldi a törvényszékhez, aznap megérkezik Bali Mihály is és másnap végrehajtják a kettős halálos itéletet.

Testgyakorlás.

Tennisverseny a Sporttéren.

A Debreczeni Torna-Egyesület a nagyerdői sporttéren levő Tennispályáin folyó évi aug. hó 10-től kezdve folytatólag naponta d. u. 4 órától 7 óráig Domahidy Elemér főispán védnöksége alatt jótékony-célú Tennis versenyt rendez. Ezen versenyeken résztvehetnek a „Debreczeni Torna-Egyesület“ a 39 sz. gyalogezred tisztis tennis társaság és a honvéd tisztiek Lawn-tennis körének tagjain kívül, azon más tennis társaságok és társalgyletek tagjai, valamint oly egyes tennis kedvelők, akik a versenyben való részvételre az egyesület részéről meghívottak. Meghívókra igényt tartók felkérhetnek legkésőbb folyó hó 30-ig Laszallner Kálmán egyesületi ügyvivő elnökhöz fordulni. A labdákat az egylet szolgáltatja, labdaverőről azonban minden versenyző maga tartozik gondoskodni. Versenyezni csak sarok nélküli cipőben szabad.

A versenyek 3 félék. 1. Férfi egyes verseny. 2. Férfi és női vegyes páros verseny. 3. Férfi páros verseny. Mindhárom versenyben 2 veszített verseny a további versenyzésből kizár. Két ellenfél közötti versenyzés 2 játszmából (Set) áll. A versenyzésnél az angol Lawn tennis szövetség szabályai alapján ezen verseny részére összeállított külön versenyszabályok a mérvadók. Ezen szabályok az ügyvivő elnöknel kaphatók.

Dijjak: Minden egyes versenyben két tisztelet-díj kerül kiosztás alá.

Tét: A minden egyes versenyző részére minden egyes verseny számban külön 5 korona.

Nevezés: Nevezési határidő f. évi augusztus hó 2-án déli 12 óra.

Utólagos nevezések csak az esetben érvényesek, ha az összes versenyzők a verseny megkezdése előtt azt elfogadják. A nevezés a tét mellékletével csakis kizárólag posta pénzültványnyal történhet. A nevezettek Laszallner Kálmán egy. ügyvivő elnök ur címére: Debreczen, Tiszapalota I. emelet, 7. sz. ajtó küldendők. A nevezettnek tartalmaznia kell: 1. A versenyző vezeték és keresztnévét. 2. Polgári állását. 3. Pontos lakcímét. 4. A verseny megnevezését, amelyre nevez. 5. Azon egylet vagy társaság nevet, amelynek az illető tagja. 6. A tétnek megfelelő összegét.

Belépti díj nincsen. Egyleti alapító, pártoló és működő tagok a múlt év II-ik feléről szóló tagsági díj nyugta előmutatása mellett a sportteret a versenyek alatt is úgy mint más napokon is használhatják. Nem egyleti tagok a versenyek ideje alatt a sportteret csak a szokásos trüning jegy megváltása mellett látogathatják, mely jegy előre az ügyvivő elnöknel, vagy a versenynapokon a sportterén a napibiztos urnál válthatók. Egy trüning jegy ára egy napra egy korona, a verseny egész idejére előre váltva 4 korona. A trüning jegyekből esetleg befolyó összeg 20 százaléka a debreczeni mentő egyesület javára esik.

Olvasóink rovata.

Az igazmondásról.

H. Nádudvar, 1905. július 17.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Reggeli Ujság” mai számát olvasva, erősen megragadta figyelmemet, hogy a „Független Ujság” alhíreivel szemben saját híreit mindenkoron feltétlen igazsággal ruházza fel s hogy vidéki tudósítót pontos embereknek tartja. Nem akarom a t. tudósító urakat vádolni, de specziell igazságtalansággal kell vádolnom a „Reggeli Ujság” nádudvari tudósítóját.

Elhallgattam volna a „Reggeli Ujság” szombati számában megjelent rám vonatkozó hamis cikket, de midőn a R. U. mai számában oly megdönthetetlenül vitatja önnel szemben pontosságát, kötelességem nek tartom azt megcáfolni az önök védelmére, de meg azért is, mert esküdtem ellen sége vagyok a nagy hazugságnak.

Saját fogatommal mint a Reggeli Ujság — már ezt is alaptalanul — mondja elgázoltam egy kis gyermeket, ki súlyosan megsérülvén, ellenem a vizsgálatot megindították s folyik is. Ezt hozta a R. U. szombati számában kissé kiszinezve, élve — az önök ellen fordított — saját kifejezésével. E hír pedig — bár nem alaptalan — de teljesen valótlan. Alapja, hogy 10 nappal ezelőtt kocsimat — egy kis gyermek nem véve észre, annak felhágója elütötte, de a kis gyermeknek némi ijedségen kívül semmi néven nevezendő baja nem történt, mit dr. Halász Sándor a baleset után öt percczel történt megvizsgálása s kijelentése is igazolt, sőt nem csak hogy nem sérült meg, hanem magához térve vígan játszott a kis gyermek.

Am ítélnék önök s ítéljen a t. olvasó közönség jelen esetből. Bagoly mondja a verébnek, hogy nagy fejű. Hol a hírek valóságáról s a pontos tudósításról — mert főképen a tisztelt nádudvari tudósító a lelkiismeretlen s a ludas a dologban — van szó ott csak a R. U.-nak jobb ha mélyen hallgat s nem vádol másokat saját hibájával.

Kiváló tisztelettel
Kun Miklós
joghallgató.

TÁVIRATOK.

A vezérőlbizottság a törvényhatóságokhoz.

— A bizottság mai ülése. —

Budapest, július 18. A vezérőlbizottság ma tartott ülésén napirendre került a vezérőlbizottság azon körirata, mit az ellenálló vármegyékhez és városokhoz intézettfeleletül Fehérvári miniszterelnök legutóbbi rendelkezéseire. Fejtegeti a körirat, hogy a tör-

vényhatóságok azon határozata, amelylyel a képviselőház június 21-iki határozatát magokévé teszik, nem forradalmi színezetű, de kétségtelen jogos és alkotmányos. Alkotmányellenes és törvénytelen Fehérvári miniszterelnöknek az a fenyegető rendelkezése, amelyben kijelenti, hogy mindazon határozatokat, amelyek a passiv ellenállást célozzák, megsemmisíti. Fehérvári mikor azt hangoztatja, hogy ő törvényes és alkotmányos alapon áll, téved. Ellenkezik az alkotmányos felfogással már a kormány kinevezési módja is. Mert az 1848. XX. törvénycikk 3. bekezdése világosan megmondja és elrendeli, hogy a kormány mindig az országgyűlésen többségben levő párt tagjai közül nevezendő ki. Ez pedig a Fehérvári kormány kinevezése alkalmával nem nyert alkalmazást. Mert a Fehérvári kormány nem parlamentáris kormány. A ház egyik pártjához sem tartozik, tehát kormányzásra képtelen. A szövetkezett ellenzék nem élt vissza a nemzet adta bizalommal azon cselekvésével, hogy a kormányzás gondjait ezidőszert nem vállalta. Ennek indoka nagyon is fontos. Nem tehetett volna eleget ugyanis a nemzet előtt tett ígéretnek. Nem mondott le azokról az elvekről és kívánságokról, amelyek hangoztatásával és követeléseivel épen a nemzet többségének bizalmát kiérdemelte. Már pedig, ha a kormányzást a jelenidőben elvállalta volna, ezt pedig meg kellett volna tennie. Erre pedig nem hajlandó. Az egyesült ellenzék a kormányzást felvenni kész, de akkor programját teljes egészében keresztülviszi. Programját cserbe nem bagyja, mert ez a nemzet kijátszása volna. Meg van győződve a koalíció, hogy a közteher viselés és katona adás nemzeti kötelesség, de annak a megtagadása, oly kormányval szemben, a ki iránt a nemzet többsége bizalmatlan teljesen egyező a vár megyék hagyományos történeti szokásaival és autonómiájával. A tisztviselőknak akkor, amikor a törvényhatóságok maguk utasítják a szolgálat megtagadásra nincs okuk félni, mert az a törvényhatóság mely nekik eddig kenyeret adott, jövőben sem fog arról megfélekedni s épencsak a közvetlen felelősségének és alkalmazást adójának rendelkezéseit foganatosítja a törvénytelen rendelkezések teljesítésének megtagadásával.

Ekként egyesült erővel szervezkedve nemzeti ügyünket sikeresen mozdíthatjuk elő s hiába valók lesznek Fehérvári miniszterelnök törvénytelen rendelkezései. Mentül jobban fog erőszakoskodni a jelenlegi kormány, a nemzet annál elszántabban fog küzdeni.

E feliratot a vezérőlbizottság, néhány jelentéktelenebb módosítás és Hadik János gróf, Bánffy Dezső báró Andrássy Tivadar gróf, Polónyi

Géza és mások hozzászólása után elfogadta. Ezután megsürgették a hétfői ülésen kiküldött albizottság által szerkesztendő s a koalíció egységes eljárását s a jövő kormányzati programot tartalmazó megállapodás szövegének megszerkesztését. A szerkesztő albizottság elnökül Gulner Gyulát választották meg.

József főherceg öröke.

Bécs július 18. Az uralkodó a magyar honvédség főparancsnokául, mely állás József főherceg halálával üresült meg, ideiglenes minőségben Klobucsár Vilmos altábornagyot nevezte ki.

Gyilkosság és öngyilkosság Szegeden.

Szeged, július 18. Csóka János itteni jómódu polgárt és iparost üzlettársa ma agyonlőtte. Az eset részletei a következők: Csóka Jánosnak vasesztergályos üzlete volt, társa Krompak János. Az üzlet virágzó, jó hírnek örvendett. A héten Krompak tudomására hozta Csókának, hogy kilép az üzletből s a szerződést fel is bontották. Ma délelőtt megjelentek az iparhatóságnál és a közös iparigazolványt felbontva, Krompak jelentette, hogy ő amaga részére vasesztergályozásra iparigazolványt vált. Aztán eljöttek. Délután Krompak valami dolog megbeszélése végett Csókához ment. Itt a hangulat rendkívül izgatott volt. Később heves szóváltás következett. Erre Krompak előrántotta revolverét és kétszer Csókára lőtt. De e lövés nem talált. Megismételte kétszer. Ez már talált. Egyik a Csóka válpereczébe, másik a gyomrába furódott. Csókát ereje nem hagyta el. Vasbotját felragadta és Krompakot teljes erejével fejbe vágta. Krompak ekkor maga ellen fordította revolverét és szíven lötte magát. Rögtön meghalt. Csókának még volt csekély ereje és kívánszorgott az udvarra. Itt elmondta az esetet, aztán össze-rogyott és meghalt.

Sem a japán, sem az orosz nem enged.

Berlin, július 18. A mai békealkudozások is eredménytelenek. A japán hallani sem akar a békéről. Sőt mint Pétervárról jelentik, orosz csapatoktól még mindig érkezik a hadügyminiszteriumhoz távirat, amely a béke megkötését ellenzi.

Hazafi Veray János meghalt.

Budapest, jul. 18. A nemzet árvalányhajás poétája, a kit mindenütt ismert főleg a fiatalság: hazafi Veray János ma a Rókus kórházba meghalt.

Hazafias főispán.

Ipolyság, július 18. Hontvármegye főispánja ma hivatalosan bejelentette kilépését a szabadelvű pártból.

Kossuth Ferencz üdül.

Budapest, július 18. Kossuth Ferencz ma régi csuzbaja gyógyítása céljából a Herkules fürdőbe utazott.

Szerelemből a halálba.

(Két véres eset.)

Budapest, július 18.

(A bánatos szabólegény.)

Laczoza Adolf szabósegéd még csak 20 éves volt, de már szerelmes, még pedig oly annyira szerelmes, hogy egész napon, amikor a szalakat öltögette, szerelmére gondolt. A szerelmi bubánat végre is annyira a hatalmába kerítette, hogy halálra szánta magát! Tegnap este 11 óra tájban haza ment Tompa utcza 28. szám alatt levő lakására. Mikor a házmesterné kinyitotta előtte a kaput, mély sóhaj kíséretében nyújtotta át neki a 10 fillérsnyi cerberusi díjat.

— Miért sóhajt olyan keservesen Laczoza ur? — kérdezte tőle részvétellel a házmesterné.

— Ejh, nem sokáig sóhajtok már, — válaszolta siri hangon. — Még ma éjjel agyonlövöm magam.

— Ugyan már megint tréfál! csak nem tesz olyan bolondot.

— Majd meglátják, hogy nem tréfálok, E rövid párbeszéd után a boldogtalan szerelmes a szobájába tért, ahonnan néhány perc múlva revolverlövés zaja hallatszott.

Mire a házmesterné a szomszédokkal Laczoza szobájába ment, a szerencsétlen ember már átöltött fejjel ott feküdt holtan a szoba padlóján. Holttestét beszállították a halottas házba.

Tolvajlással vádolta.

Boldog egyetértésben éltek hónapok óta Wraba Ferencz könyvkötő segéd és Bacholszky Ilonka varrónő. A mult héten mind a ketten Bécsbe mentek, hogy munkát keressenek.

Kaptak is munkát és zavartalanul folytatódott az idill az Ádám-utca 16. szám alatt lévő házban.

Tegnap azonban a fiatalember észrevette, hogy hiányzik 20 koronája.

— Ezt csak te vehetted el! — szólott a barátnőjéhez.

Ilonka sirva vallotta be, hogy csakugyan ő vette el.

— No hát én egy tolvajjal nem lakom! — kiáltotta Wraba — a holnapi napon elvállunk.

Ez a faggatás annyira megdöbentette a leányt, hogy végzetes tette szánta el magát.

Mikor este lefeküdtek és Wraba elaludt, Ilonka egy konyhakést vett elő és azt teljes erájével barátja mellébe dőfte.

Ezután gyufaoldatot ivott és néhány órai kínlás után meghalt.

A könyvkötéségét beszállították a kórházba, ahol remélik, hogy még megmenthetik az életnek.

REGÉNY-CSARNOK.

Kisértet-látó.

32 — Amerikai bűnügyi regény. —

— Te gyöngéd elméjű vén szamar — felelte a másik. Elég ostoba vagy, hogy el is higgyed azt, a mit beszélsz. Azt hiszed, aradna valaki, aki a te szavadnak hinne? Senki. Megértetted? Ha a tanácsom nem akarod elfogadni, majd hu okra kerülsz rövidesen. Aztán mondhatod, hogy nem egyedül követted el a gyilkosságot; megmondhatod azt is, hogy az értelmi szerző én voltam. Nos és telán eljönnek majd hozzám, hogy nála kutassanak és nem fognak találni semmit. De én hivatkozhatom kereskedői és társadalmi állásomra, szeplőtlen tisztességemre és becsületemre. Bebizonyítom, hogy Biddyvel a leg-tisztességesebb uton társultam és Biddy mindenét tőlem kapta — és akkor mindenki

be fogja látni, hogy bolond vagy, vagy alávaló bosszút forrasz. Egészen másképp áll a dolog nálad. A büntett idejét könnyű lesz megállapítani, alibivel nem igazolhatod magad. Csak még egyszer menj a Biddy lakására és akkor véged van. A gyanu, amely eddig is kizárólag csak ellened irányul, végleg megerősödik és az akasztófára jutsz. Hát nem akarod belátni ezt te örjöngő?

Kedgick egészen összeesett. A szájára hab tolt, a fogait vadul csikorgatta. A kétségbeesés környékezte. Megértette, hogy semmit sem tehet ezen ember ellen, akinek a kezében van az élete.

— De én tisztán kerülök ki a dologból — folytatta a másik diadalmasan. A te bűnösséged éppen oly kétségtelen lesz, mint az én ártatlanságom. Te bolond ember! hogy is gondolhattál arra, hogy ellenem támadhatsz, akit én bármely pillanatban a hóhér kezére adhatok?

Kedgick feje lehanyatlott.

— Adj hát akkor pénzt nekem, hogy szökhessen innen.

Az éjjeli látogató felállt és távozni készült.

— Egyetlen fillért sem kapsz tőlem többé — jelentette ki hidegen és az ajtó felé tartott.

Kedgick minden erejét összeszedte és elébe ugrott.

— Megígérted, hogy adsz és tartsd meg a szavadat. Adj pénzt, mert nekem már semmim sincs.

— Félre az utból; — kiáltott az éjjeli látogató és kirántott revolverét Kedgick homlokának szegzte.

[Folytatjuk.]

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése.

Budapest, 1905. július 18.

Készáru 10-el olcsóbb. Határidők zárulnak.

1905. októberi buza	15.56.—58
1906. áprilisi buza	16.14.—16
októberi rozs	12.76.—78
1905. májusi rozs	—
októberi zab	11.44.—46
1905. áprilisi zab	—
1906. májusi tengeri	10.88.—90
1905. júlisi	15.24.—26
1905. aug.	—
szeptemberi	—
1905. augusztusi repcze	24.30.—50

Szerkesztői üzenetek.

Dr. Gy. L. Bártfa. Hát csak gyertek. Személyes felügyelet mellett majd csak inkább előkerülnek azok a bizonyos lapszámok. Hát csak gyertek.

P. I. pénztárnok. Az előadásra vonatkozó híreket mindig szívesen közöljük; de előbb tessék megírni, aztán beküldeni.

Mezőgazdasági Hitelbank

Részvénytársaság Vezérképviselősege
Horváth Gusztáv Debreczen, Csapó u. 11.

Mütrágyafélék cartellen kívül, superphosphat, csontliszt-superphosphat, Thomassalak, „Kisbér“ czukortakarmány, korpa stb. és az összes gazdasági czikkek —

a legelőnyösebb árak és feltételek mellett kaphatók. ~

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Angol blous zephyrek.

Francia batistok.

Mosó Grenadinok.

Szekely férfi mosó szövetek!

Óriási raktára.

— Cegjobb a valódi —

ELEFÁNT

Mosó Sziksó.

Óvakodjunk a hamis, értéktelen utánzatoktól.

Kapható minden jobb felszerkeskedésben.

Elefánt védjegy.

Értesítés.

„Cegjobb a valódi elefánt mosó sziksó és a híres „Elefánt” légyfogó gyár.”
Óvakodjunk a hamis, értéktelen utánzatoktól.
Johann Fleischer
első debreczeni mosó-sziksó és légyfogó gyár.

Boreladás.

A gróf Dégenfeld József és dr. Balkányi Miklós urak

„Erzsébet” szőlőtelepén

kitünő kétszer lehuzott, tisztán kezelt

„Bzerjó” bor hectonként 18 forintjával

„Kövidinka” „ 17 ”

kapható, vevő hordójába lehuzva, Debreczenben „Erzsébet” szőlőtelepen átveve. Telefon szám 159.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

JÓ REKÁM BIZTOS SIKER

GOLDBERGER AV.
BUDAPEST, V. VÁZSÁR-UTCA 20. — HIRDETÉSI IRODA.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, szontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedti minden szó 4 fillér. — Vidéki tudakozásánál tessék válaszbélyeget csatolni.

Tetőcserép prima, waggonszámra P. Ladányi állomáson berakva ezrenként 24 koronáért kapható Fábán és Barna cserép és téglagyárban P. Ladányi.

Ora javítás szakszerűen és olcsóbban mint bárhol csak is Kurián Gyula órásnál Debreczen, Piacz-u. 42. Egy tanuló felvétetik.

30 drb különböző nagyságu fürdőkád igen olcsón kölcsön kapható Kiss Ignác bádogosnál Piacz-u. 34. Uj fürdőkádak folytonosan raktáron. Olcsó szolid arak. Világyos csengő berendezési vállalat.

Zenében jártas okleveles tanító ajánkozik magán tanításra. Irni, olvasni nem tudó felnőttek: vagy iskolából elm. radt gyermekeket **irni, olvasni egy hónap alatt** megtanít. Czim: Battayanyi-u. 18. Bleier Antal.

Hegedülni legjobban és legolcsóbban tanítok. Házaknál vagy saját lakásomon is. Czimem Arany János utca 59., ajtó 5.

Száraz dajka kerestetik sürgősen egy éves gyermekhez. Czim Deák Ferencz-utca 11. szám.

5-6 métermázsza prima sós szalonna jutányosan eladó. **Otto Sándor** máv. vendég lősnél, az állomási vendéglőben.

Rőfős segéd kerestetik azonnali belépésre. Czim a kiadóhivatalban.

Egy jó családból 14-15 éves fiu tanulónak felvétetik Sachtá János fűszer- és vasüzletében H.-Nánáson.

Ingyen csak az kapja az 1906-ik évi naptárunkat, ki legalább 1/2 év óta előfizetője lapunknak.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

Eladó borok. Nagyobb mennyiségű 1903. évi termésű ménes fehér rizling és bakator fajú szőlőkből összeszűretelve, úgy hordónként, valamint 50 literen felüli mennyiségekben is magán fogyasztóknak, 10 hektoliter 1904. évi veres bor kitűnő minőségű jutányos arak mellett **Székelyhidon Kovács Lajos** bortermelőnél.

Mester-utca elején Bundi-utca 4. sz. a. egy ujonnan épült magas földszintes ház, 4 szoba, előszoba, konyha, kamara és világos pincze és tártózkái augusztus 1-től kiadó.

30-60 holdnyi szántó föld, kaszáló felesbe vagy birtetre kerestetik. **Biró Lajos H. Sámson, Adonyi utfél 426**

Gazdatiszt 18 évi gyakorlattal állást keres. Czim a kiadóban.

Nyil utca 80. számú ház eladó, vagy benne levő fűszer üzlet bérbé kiadó. Ugyanott a bormérésben egy itczés felvétetik. Értekezhetni Horváth faraktárában (gázgyár mellett.)

Egy járgányos cséplőgép, csaknem új, szalma- és törekrázóval, több kisebb-nagyobb teljesen kijavított használt vetőgép, egy Schuttléwort-féle üzempépes tizes cséplőszekrény és egy ugyanoly gyártmányu használt nyolczas garnitura potom árban és előnyös fizetési feltételek mellett eladó. **Ráhmer Sándornál** Piacz-utca 26. nagytrafik udvar. Ugyanott egy pár jobb minőségű használt lősz. rszám megvétetik.

Tüdő és nyakbetegek, asthma és gégebajo sok! A ki tüdő és gégebajától, még a legáldultebbeket is, a ki asthmájától, ha még olyan régi és gyógyíthatatlannak látszik, egyszersmindenkorra meg akar szabadulni írjon e czimre: **A. Wolffsky Berlin N. Weissenburgerstrasse 72.** A köszönetnyilvánítások ezre garantiat nyújtanak módja nagy gyógyerejének. Körülírás ingyen.

Hölgyek tanácsot és segítyt nyernek, szülés esetén felvétetnek, a legnagyobb titoktartás mellett, egy intelligens gyakorlott szülésznőnél. Kényelmes lakás. — Orvosi felügyelet. Debreczen, Kossuth-u. 61. sz.

Batiszt ingek 1.20 krtól.

Hajtásos fehér 1.20 krtól.

Gallérok 12 krtól. kézellők 20 krtól.

Selyem napernyők fekete 180-tól, színes 150-től.

Fehér himzet batisztok 28 krtól.

Francia batisztok 35, Delainok 60-tól.

Fehér díszkötények 30, fekete 50-től.

Fegyhazi kötött harisnyák a legolcsóbbtól kezdve

DOSZPOLY JÁNOS utódánál

Főtér, Tisza-palota.

Matild Crém arczenőcs, szappan, hajfestő (restorer) szépitőszerek

minden bőrsuvaszást és veszveket az arczról **Szeplőt, májfoltot, Vimmedit, arcpirosszást** a ranczokat kisimítják, a bőrt barsovy puhava, üdëve varázsolják. **Tessék megpróbálni ha nem használ, arát minden kibuvó nélkül visszaadom.**

Kun István gyógyszerész

Laboratoire Cosmetique „Matilde“, kapható Budapesten Törökut. Debreczeni főraktár Tóth Béla gyógyszerárában szemben a B kával és mindenütt.

Eladó házhelyek.

A Vecsey-Bruckner-féle kegyes alapítvány folytán a debreczeni ref. Egyház tulajdonát képező azon földterület, mely a hadházi ut mentén az Apafy-utca és Ferencz József lovassági lak-tanya között fekszik, 300 négyszögöles házhelyekké földarabolatván: e házhelyek mérsékelt áron s igen kedvező részletfizetési feltételek mellett eladók.

Értekezhetni Márton Imre egyházi ügyvédnél Piacz-u. 44. sz. alatt.

Debreczen, 1905. április 20.

A debreczeni ref. egyház küldöttsége.

Az Alföldi takarékpénztár

DEBRECZENBEN, Piacz-utca saját ház.

Elfogad betéteket

4% kamatozás mellett.

Kölcsönöket nyujt

váltókra, kötelezvényekre, értékpapirokra, valamint helybeli és vidéki pénzintézetek részvényeire.

Óvadékkölcsönöket ad

vállalkozóknak, bérlőknek, hivatalnokknak.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra

Vesz és elad

Értékpapirokat, nevezetesen bel- és külföldi járadékokat, zálogleveleket, sorsjegyeket részvényeket a legkedvezőbb napi árfolyamon.

Raktárvállalata elfogad árut beraktározás céljából és arra előleget is nyujt a legelőnyösebb feltételek mellett.

Mindennemű felvilágosítással szívesen szolgál

az intézet ügyvezetője.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy megboldogult férjem **gépjavító műhelyét és kútfúrásai vállalatát**

eihalalozása után magam tovább folytatom és ennek vezetésével fiamat

Trnka Henrik urat

ki már megboldogult férjemnél is huzamosabb idő óta vezette a műhelyt megbíztam.

Henrik fiam a bel- és külföld legelőkelőbb gépgyáraiban szerelte tapasztalatait és szaktudásával képes a legnagyobb igényeknek is megfelelni.

Állandóan raktáron tartok mindenféle **kutszivatyukat, géprészeket** és e szakmába vágó cikkeket.

Kérem a n. é. közönséget méltóztassék ezután is bizalommal hozzám fordulni, igyekezni fogok minden egyes megrendelöt **olcsón és pontosan** kiszolgálni.

Tisztelettel

ÖZV. TRNKA FERENCZNÉ

Barna-utca 3.